

MỐI QUAN HỆ KINH TẾ VIỆT - PHÁP VÀ NỖ LỰC NÂNG QUAN HỆ HAI NƯỚC LÊN TẦM CAO MỚI MANG TÍNH CHIẾN LƯỢC

Đoàn Tất Thắng

Quan hệ kinh tế thương mại giữa Việt Nam và Pháp được thiết lập từ năm 1955 đang phát triển mạnh mẽ trên nhiều lĩnh vực, nhất là về đầu tư và thương mại. Pháp hiện là nước đứng đầu các nước châu Âu đầu tư vào Việt Nam, đồng thời cũng là một trong những bạn hàng lớn nhất của Việt Nam ở châu Âu. Pháp cũng là nước ưu tiên dành ODA cho Việt Nam và là nhà tài trợ song phương lớn thứ hai cho Việt Nam sau Nhật Bản.

Từ năm 1990 đến 1996, tổng kim ngạch xuất khẩu giữa hai nước tăng bình quân khoảng 10%/năm. Trong những năm 1997 đến 2005, mức tăng trưởng bị chậm lại, nhưng từ năm 2006 đến nay, quan hệ thương mại giữa hai nước lại tiếp tục phát triển khá nhanh. Tổng kim ngạch buôn bán hai chiều Việt-Pháp năm 2006 đạt hơn 1,4 tỷ Euro, tăng 18,2% so với năm 2005, và 6 tháng đầu năm 2007 đạt 819 triệu Euro, tăng 18,4% so với cùng kỳ năm trước. Dự kiến năm 2007, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu giữa Việt Nam và Pháp đạt 1,7 tỷ Euro, tăng 14,3% so

với năm 2006. Từ năm 2000, Việt Nam luôn là nước xuất siêu sang thị trường Pháp.

Trong các mặt hàng Pháp xuất khẩu sang Việt Nam lớn nhất là dược phẩm, chiếm 21% hàng xuất khẩu, thứ hai là máy và thiết bị điện chiếm 21%, vị trí thứ ba là máy và dụng cụ cơ khí chiếm 12%. Kim ngạch hàng Pháp nhập khẩu từ Việt Nam cũng gia tăng đều đặn. Mặt hàng nhập khẩu quan trọng nhất từ Việt Nam là giấy da, chiếm 38% tổng lượng hàng nhập khẩu, tương đương với 360 triệu Euro năm 2005. Nhập khẩu đồ nội thất và đồ gỗ cũng tăng 34% năm 2004 và 13% năm 2005, tương đương với 103 triệu Euro. Các mặt hàng may mặc chiếm 118 triệu Euro, tương đương với 12% lượng nhập khẩu của Pháp từ Việt Nam. Mặt hàng túi nhựa, cao su xuất sang Pháp cũng nằm trong danh sách tăng lên đều đặn với 54 triệu Euro, chiếm vị trí thứ tư trong tổng số hàng nhập khẩu (9% năm 2005). Hơn nữa, lần đầu tiên Pháp đã nhập 43 triệu Euro thiết bị điện tử từ Việt Nam như đầu video, máy quay phim và vô tuyến.

Về đầu tư, Pháp hiện đứng đầu các nước châu Âu và đứng thứ 9 trong số các nước và lãnh thổ đầu tư vào Việt Nam. Tính đến tháng 3/2006, Pháp đầu tư vào Việt Nam 176 dự án trị giá gần 2,2 tỷ Euro (trong đó thực hiện khoảng 1,19 tỷ Euro). Đầu tư của Pháp vào Việt Nam chủ yếu tập trung vào công nghiệp nặng, giao thông và bưu điện, được phân bố tại 30 tỉnh và thành phố.

Về hỗ trợ phát triển, Việt Nam là một trong ít nước được hưởng cả ba kênh viện trợ phát triển chính thức từ ngân khố và cho vay ưu đãi từ Cơ quan Phát triển Pháp (AFD) và từ Quỹ Đoàn kết ưu tiên (FSP). Pháp tiếp tục ưu tiên dành viện trợ ODA cho Việt Nam và là nhà tài trợ song phương lớn thứ hai sau Nhật Bản. Trong những năm gần đây, Pháp đã liên tục cam kết tăng ODA cho Việt Nam năm sau cao hơn năm trước (2002: 103 triệu Euro; 2003: 106 triệu Euro; 2004: 334,4 triệu Euro; 2005: 339,8 triệu Euro; 2006: 281 triệu Euro trong đó có 34 triệu Euro không hoàn lại). Đặc biệt trong chuyến thăm và làm việc tại Việt Nam của Bộ trưởng Đặc trách hợp tác và Pháp ngữ tháng 9/2006, phía Pháp tuyên bố cam kết dành cho Việt Nam khoản ODA 1,4 tỷ Euro cho giai đoạn 2006 - 2010 để tài trợ các dự án trong các lĩnh vực ưu tiên nêu trong Tài liệu khung về đối tác Việt Nam - Pháp 2006 - 2010 như hạ tầng, hỗ trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ, nông nghiệp và an toàn thực phẩm, dịch vụ, ngân hàng và tài chính.

Hàng năm, Pháp duy trì ngân sách hợp tác dành cho Việt Nam trị giá khoảng 10 triệu Euro, tập trung vào các lĩnh vực giảng dạy ngôn ngữ, cải cách hành chính, xây dựng luật pháp, tài chính, ngân hàng... Pháp đã định hướng hợp tác trung hạn với Việt Nam, tập trung thế mạnh vào 4 lĩnh vực ưu tiên: pháp luật và chính sách; giáo dục và nghiên cứu; hỗ trợ quá trình chuyển đổi nền kinh tế; xoá đói giảm nghèo, cải thiện điều kiện xã hội.

Hiện nay có 230 doanh nghiệp Pháp đang hoạt động tại Việt Nam (một số doanh nghiệp có cơ sở trên khắp cả nước) với 24.000 nhân công, trong đó có 320 người Pháp. Phần lớn các doanh nghiệp này hoạt động dưới dạng văn phòng đại diện (37%), công ty liên doanh (21%) và các chi nhánh độc lập (17%). Thị trường phát triển mạnh mẽ của Việt Nam hấp dẫn đông đảo nhiều tập đoàn lớn của Pháp. Theo những cam kết gia nhập WTO, Việt Nam đã mở cửa cho các doanh nghiệp nước ngoài, trong đó có các doanh nghiệp Pháp, đặc biệt trong lĩnh vực tài chính và bảo hiểm gia tăng sự hiện diện tại Việt Nam.

Trong tháng 9 vừa qua, Tập đoàn bảo hiểm AXA của Pháp đã hợp tác chiến lược với Tổng công ty cổ phần Bảo Minh bằng việc sở hữu 16,6% cổ phần của Bảo Minh. Tháng 9/2001, Công ty điện lực Pháp (EDF) cùng với Công ty của Nhật và Công ty điện lực Việt Nam (EVN) đã đạt được quyền quản

lý BOT của Nhà máy điện Phú Mỹ 2.2. Năm 1997, Tập đoàn France Telecom thực hiện hợp đồng hợp tác trị giá 467 triệu USD xây dựng 540.000 đường dây điện thoại tại phía tây thành phố Hồ Chí Minh. Tháng 7/2005, Công ty TNHH Alcatel Việt Nam 100% vốn nước ngoài đã được cấp phép thành lập, đánh dấu một bước phát triển mới của Alcatel tại Việt Nam. Hiện nay, Alcatel đang chiếm hơn 30% thị phần thiết bị mạng cố định nội hạt và 30% thị phần thiết bị băng thông rộng (DSL). Ngoài ra, trong số các nhà đầu tư chính tại Việt Nam còn phải kể đến Tập đoàn Bourbon với số vốn đầu tư lên đến 270 triệu USD thông qua 7 giấy phép đầu tư trong các lĩnh vực khác nhau.

Chính phủ hai nước Việt - Pháp luôn coi trọng thúc đẩy mối quan hệ song phương theo phương châm: *"Hữu nghị truyền thống, hợp tác toàn diện, lâu dài và tin cậy trong thế kỷ 21"*.

Pháp là một nền kinh tế lớn với tổng thu nhập quốc nội năm 2006 đạt trên 1.710 tỷ Euro, đứng thứ 6 trên thế giới (sau Hoa Kỳ, Nhật Bản, Đức, Trung Quốc và Anh). Thu nhập bình quân đầu người đạt trên 27,850 Euro. Về xuất khẩu Pháp đứng thứ 5 trên thế giới (sau Đức, Hoa Kỳ, Trung Quốc, và Nhật Bản); tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hoá năm 2006 đạt 386,882 tỷ Euro, 6 tháng đầu năm 2007 đạt 199 tỷ Euro, tăng 1,3% so với cùng kỳ năm trước. Về nhập khẩu Pháp đứng thứ tư trên thế giới (sau Hoa Kỳ, Đức và

Trung Quốc); tổng kim ngạch nhập khẩu hàng hoá năm 2006 đạt trên 416,093 tỷ Euro, 6 tháng đầu năm 2007 đạt 214 tỷ Euro, tăng 2% so với cùng kỳ năm trước. Với tiềm lực kinh tế mạnh và môi trường đầu tư thuận lợi, Pháp hiện đứng thứ tư trên thế giới về thu hút vốn đầu tư nước ngoài, đứng thứ hai châu Âu (sau Anh) về đầu tư ra nước ngoài.

Pháp cũng đứng đầu thế giới về các lò phản ứng hạt nhân tái sinh và phóng xạ tinh thương mại, thứ nhì về công nghệ khai thác dầu khí ngoài khơi, thứ ba về công nghiệp vũ trụ. Các hãng Renault và Peugeot - Citroen là những nhà sản xuất ô tô hàng đầu thế giới và đang chiếm 24% thị phần châu Âu. Pháp cũng nổi tiếng thế giới với các sản phẩm tiêu dùng như nước hoa Chanel, rượu vang Bordeaux, sấm lốp Michelin, đồ sứ Limoges... Ngành dịch vụ của Pháp phát triển rất mạnh, đóng góp khoảng 65,9% tổng sản phẩm quốc nội, trong khi công nghiệp là 25%.

Nhận lời mời của Thủ tướng Pháp Francois Fillon, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng cùng đoàn đại biểu cấp cao Chính phủ Việt Nam đã tiến hành chuyến thăm chính thức nước Cộng hoà Pháp từ ngày 30/9/2007 đến ngày 3/10/2007 nhằm củng cố mối quan hệ hữu nghị và tin cậy lẫn nhau giữa hai nước. Trong chuyến thăm này, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã hội kiến với Tổng thống Pháp, hội đàm với Thủ tướng, gặp Chủ tịch Thượng viện, Chủ tịch Hạ Viện, tiếp lãnh

đạo Đảng Cộng sản, đảng cánh tả và giới doanh nghiệp hàng đầu của Pháp. Trong các cuộc thảo luận, Thủ tướng Việt Nam và các nhà lãnh đạo Pháp đã nhất trí cao sẽ cùng nhau nỗ lực đưa quan hệ truyền thống Việt - Pháp lên tầm cao mới, trở thành quan hệ đối tác chiến lược, đối tác mẫu mực giữa một nước đang phát triển và phát triển, thực hiện phương châm mà lãnh đạo cấp cao hai nước đã thống nhất là “quan hệ hữu nghị truyền thống, hợp tác toàn diện, lâu dài và tin cậy cho thế kỷ 21”.

Trong buổi hội kiến với Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, Tổng thống Sarkozy tuyên bố Pháp rất quan tâm tới việc nâng cao hiệu quả và hợp tác sâu rộng với Việt Nam, nhằm đưa quan hệ kinh tế - thương mại, đầu tư lên ngang tầm với quan hệ văn hoá lâu dài tốt đẹp giữa hai nước. Tổng thống khẳng định Pháp luôn là người bạn trung thuỷ với Việt Nam, và Pháp mong muốn phát triển quan hệ mang tính chiến lược với Việt Nam. Tổng thống Pháp bày tỏ những tình cảm hết sức tốt đẹp trong quan hệ với Việt Nam và sẽ tiến hành thăm chính thức Việt Nam trong nửa đầu năm 2008.

Trong cuộc hội đàm với Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, Thủ tướng Pháp Francois Fillon khẳng định “Việt Nam là điểm đến thành công, có nhiều tiềm năng mà doanh nghiệp Pháp và Chính phủ Pháp đặc biệt quan tâm”. Người đứng đầu Chính phủ Pháp nói Pháp sẽ phải tìm ra những cách thức để

tăng gấp nhiều lần thương mại và đầu tư với Việt Nam. Sắp tới nước Pháp sẽ cử nhiều phái đoàn tới nghiên cứu tiềm năng kinh tế của Việt Nam. Thủ tướng Pháp đã chỉ thị cho Bộ trưởng Kinh tế và Việc làm, là người có trách nhiệm tìm ra cách thức phù hợp để làm cho cỗ máy chạy nhanh hơn, làm sao tăng gấp nhiều lần trao đổi thương mại giữa Pháp và Việt Nam. Ông khẳng định những thoả thuận ký kết trong chuyến thăm của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng lần này “chỉ là mở đầu cho hàng loạt những hợp tác kinh tế quan trọng sau này”. Thủ tướng Pháp cũng tuyên bố ủng hộ nỗ lực của Việt Nam trong việc trở thành thành viên không thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hiệp quốc và trong việc thiết lập mối quan hệ đối tác chiến lược với châu Âu.

Sau cuộc hội đàm, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng và Thủ tướng Francois Fillon đã chứng kiến lễ ký kết hàng loạt hợp đồng, thoả thuận quan trọng trị giá nhiều tỷ USD giữa các tập đoàn doanh nghiệp hai nước trong lĩnh vực hàng không, dầu khí, cơ sở hạ tầng, điện năng, ngân hàng, tài chính,... Đặc biệt là biên bản ghi nhớ giữa Hãng hàng không Vietnam Airlines với Tập đoàn Airbus về hợp đồng mua 10 máy bay A350-900 thế hệ mới và 20 máy bay A321-200 trị giá gần 2,7 tỷ Euro. Những chiếc máy bay đầu tiên của hợp đồng sẽ được bàn giao cho Vietnam Airlines vào năm 2012. Ngoài ra còn có hợp đồng hợp tác khai thác và sản xuất dầu khí

giữa Tập đoàn Total (Pháp) và Tập đoàn Petro Việt Nam; Hiệp định giữa Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Việt Nam với Ngân hàng BNP Paribas trị giá 600 triệu USD; Nghị định thư hiện đại hoá Trường Đại học Y Hà Nội và Bệnh viện Thực hành tại Hà Nội; Nghị định thư khôi phục cầu Long Biên; Thoả thuận về viện trợ tuyến đường sắt nội đô Hà Nội - Nhổn.

Trong buổi sáng khai mạc diễn đàn doanh nghiệp Việt - Pháp, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã chứng kiến lễ ký kết 24 thoả thuận và hợp đồng hợp tác của các doanh nghiệp Việt - Pháp với tổng giá trị gần 6 tỷ USD. Trong đó có: Dự án của VINAEX, Công ty TNHH Tín Nghĩa, Công ty cổ phần chứng khoán Gia Quyền hợp tác với Ngân hàng BNP Parisbas, EPS về phát hành trái phiếu doanh nghiệp; Thoả thuận hợp tác và chuyển nhượng hợp đồng giữa Tập đoàn Tài chính dầu khí Việt Nam với Tập đoàn Total và Ngân hàng Paribas; Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn hợp tác với Merynch hỗ trợ nông dân Việt Nam trồng và xuất khẩu cà phê; Thoả thuận của Petro Việt Nam và BNP Paribas về cung cấp vốn; Thoả thuận hợp tác giữa Tổng công ty đầu tư vốn nhà nước và AXA; Thoả thuận hợp tác chiến lược giữa AXA và Bảo Minh; Thoả thuận giữa Saigon Invest Group với Ngân hàng Societe Generate về cung cấp tín dụng; Dự án của Tổng công ty hàng hải Việt Nam, Công ty Sao Việt với Trade Swiss đầu tư khách sạn 6 sao và khu nghỉ dưỡng cao cấp tại Khánh Hoà; Hợp đồng cung cấp thiết bị giữa VNPT

và Alcatel Lucent; Biên bản ghi nhớ hợp tác giữa Ngân hàng Đầu tư và Phát triển Việt Nam với AREP; Hợp đồng đầu tư vốn của Chi nhánh công ty chứng khoán Ngân hàng Đông Á với các Tập đoàn France Telecom, Raliye, Eurobail; Hợp đồng giữa Ngân hàng thương mại cổ phần Phương Đông với Ngân hàng BNP Paribas...

Chính phủ Việt Nam kêu gọi các nhà đầu tư Pháp tăng cường làm ăn ở Việt Nam, nhất là trong các lĩnh vực hạ tầng giao thông, năng lượng, công nghệ thông tin, hàng không vũ trụ. Việt Nam cũng đề nghị Pháp ủng hộ thiết lập quan hệ đối tác chiến lược với Liên minh Châu Âu nhân dịp Pháp đảm nhận chức vụ Chủ tịch EU vào 6 tháng cuối năm 2008 cũng như sớm công nhận Việt Nam có nền kinh tế thị trường.

“Quan hệ hợp tác Pháp - Việt đã chứng minh hùng hồn rằng hai dân tộc có thể hoà quyện ký ức để cùng đồng hành trên bước đường lịch sử. Và nay, chúng ta có thể sát cánh bên nhau đi tới thành công”, Chủ tịch Thượng viện Pháp Christian Poncelet nói trong bữa tiệc chiêu đãi Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng tại điện Luxembourg.

Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã kết thúc chuyến thăm Pháp thành công tốt đẹp./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Vnmedia.vn 02/10/2007; 03/10/2007.
- Vneconomy 02/10/2007.
- Vnexpress 02/10/2007.
- Vietnamnet 29/09/2007; 01/10/2007; 02/10/2007; 03/10/2007.